

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΚΡΙΤΩΝ

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
2629

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1976

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΚΡΙΤΩΝ

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΩΡΕΑΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1976

ΠΑΛΑΙΟΝ
ΚΡΙΤΗΡΙΟΝ

ΔΩΡΕΑΝ

2.7.87 ΣΧ Β 200
Βεβαιώσεις 'Εκδόσεως διδακτικῶν βιβλίων 1316
825
1959

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

Κ Ρ Ι Τ Ω Ν

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Αἱ θανατικαὶ ποινὴ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐπιπέσει ἀμέσως. Εἰς τὴν περίπτωσιν ἡμᾶς τοῦ Πλάτωνος ἀναφορᾶς ἀποφασίσαι ἀνεβλήθη ἐν τυχαίῳ περιστάσει. Τῆν προηγουμένην τῆς βίβλου συνέβη ἡμετέρας ἀποφασίσαι τὴν ἀπόφασιν ἵνα τὸ ἱερὸν πλοῖον τῶν Ἀθηναίων ἀποπροσώπιον ἀναπροσώπιον τῆς πόλεως, τοῖς ἡμετέροις, διὰ τὴν παρασκευασθῆναι εἰς μεγάλας ἑορτάς τῶν γενεθλίων τοῦ Ἀθηναίου, ἀποπλεύσῃ, καὶ ἵνα οἱ ἐπιβαίνοντες κατὰ μῆνα Μάιον. Συμφώνως ἡμᾶς πρὸς αὐτὴν ἀπόφασιν, ἐν ὅσῳ χρόνῳ διαρκεῖ ἡ θεωρία, ἵνα ἐπιτρέπεται νὰ ἐκτελεσθῆθαι θανατικὴ ποινὴ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἵνα μὴ μελυνθῆ ἡ πόλις. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὁ Σωκράτης ἐπεκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς μέχρι τῆς ἐπισημῆς τοῦ πλοίου.

Ἄλλὰ τὸ πλοῖον λόγω τρικυρίας ἐβρόδενεν νὰ ἐπιπέσῃ εἰς τὸν Παιραϊκὸν ἐπὶ ἑξάκλιρον μῆνα. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο οἱ κυβερνῆται καὶ φίλοι τοῦ Σωκράτους συνήρχοντο καθ' ἑκάστην εἰς τὸ δεσποτήριον καὶ συνεζήτουν μετ' αὐτοῦ, ὅπως καὶ πρότερον. Εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦτόστις ἦτο ὁ γνωστὸς τῆς εἰς ἡμᾶς ἱστορίας (λογ. 22 καὶ 23) Κρίτων, πλοῖσις Ἀθηναῖος, συνελκυστὴς καὶ συνδραστής τοῦ Σωκράτους. Ὁ Κρίτων λοιπὸν οἶστος καὶ προηγουμένως εἶχε προσφέρει καὶ ἰσχυρὰ ἄρην τὸν Σωκράτη νὰ δεσποτήσῃ καὶ τότε, ἵνα ἔμελλεν, ἐπὶ μὲν μῆνα ἢ δύο ἡμέρας τὸ πλοῖον θὰ εἴδοντο εἰς τὸν Παιραϊκόν, ἵνα οὕτως ἐκτελεσθῆναι εἰς τὸ δεσποτήριον, διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ ἐπισημῶς τὴν πρῶτην ταξίαν. Κατὰ τὴν κατεργημένην αὐτῶν συνάντησιν ὁ Κρίτων ἀπέφασκε νὰ ἐκτελεσθῆναι καὶ ἀναμείνοντας τὸ ἀποτέλεσμα τῆς νύκτος ἐπιπέσει εἰς τὸν Παιραϊκόν.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1976

009
κλσ
272B
96901

ΧΡΕΙΣΤΟΥ Α ΠΑΠΑΝΑΣΤΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
Κ Ρ Ι Τ Ω Ν
Ε. ΤΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΩΡΗΣΑΤΟ
Οργ. Έπιθ. Διδ. Βιβλίου
Αδ. 1027 74

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

(Ἡ ΠΕΡΙ ΠΡΑΚΤΕΟΥΣ ΗΘΙΚΟΣ)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αἱ θανατικαὶ ποιναὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξετελοῦντο ἀμέσως. Εἰς τὴν περίπτωσιν ὅμως τοῦ Σωκράτους ἡ ἐκτέλεσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀνεβλήθη ἐκ τυχαίου περιστατικοῦ. Τὴν προηγουμένην τῆς δίκης συνέβη νὰ εἶναι ἕτοιμον πρὸς ἀπόπλουον διὰ τὴν Δῆλον τὸ ἱερὸν πλοῖον τῶν Ἀθηῶν. Θὰ μετέφερεν ἐκεῖ τὴν ἐπίσημον ἀντιπροσωπίαν τῆς πόλεως, τοὺς θεωροῦς, διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὰς μεγάλας ἑορτὰς τῶν γενεθλίων τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, αἱ ὁποῖαι ἐτελοῦντο κατὰ μῆνα Μάιον. Συμφώνως ὅμως πρὸς παλαιὰν συνήθειαν, ἐφ' ὅσον χρόνον διήρκει ἡ θεωρία, δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἐκτελεσθῇ θανατικὴ ποινὴ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἵνα μὴ μολυνθῇ ἡ πόλις. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ Σωκράτης ἐνεκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πλοίου.

Ἄλλὰ τὸ πλοῖον λόγῳ τρικυμίας ἐβράδυνεν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν Πειραιᾶ ἐπὶ ὀλόκληρον μῆνα. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο οἱ μαθηταὶ καὶ φίλοι τοῦ Σωκράτους συνήρχοντο καθ' ἑκάστην εἰς τὸ δεσμοτῆριον καὶ συνεζήτουν μετ' αὐτοῦ, ὅπως καὶ πρότερον. Εἰς ἐκ τῶν φίλων του τούτων ἦτο ὁ γνωστὸς ἤδη εἰς ἡμᾶς (Ἀπολογ. κεφ. 22 καὶ 28) Κρίτων, πλούσιος Ἀθηναῖος, συνηλικιώτης καὶ συνδημότης τοῦ Σωκράτους. Ὁ Κρίτων λοιπὸν οὗτος καὶ προηγουμένως εἶχε προτρέψει κατ' ἐπανάληψιν τὸν Σωκράτη νὰ δραπετεύσῃ καὶ τώρα, ὅτε ἔμαθεν, ὅτι μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας τὸ πλοῖον θὰ φθάσῃ εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἔσπευσεν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς τὸ δεσμοτῆριον, διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ ἐντονώτερον τὴν πρότασίν του. Κατὰ τὴν νυκτερινὴν αὐτὴν συνάντησιν διεξάγεται ὁ παρῶν διάλογος, τὸν ὁποῖον ἐξελεῖται ὁ Κρίτων διηγεῖται εἰς τοὺς συνηθροισμένους καὶ ἀναμένοντας τὸ ἀποτέλεσμα τῆς νέας ἀποπέρας του μαθητάς. Τὴν διήγησιν ταύτην τοῦ Κρίτωνος λαβὼν ὡς ὑπόθεσιν ὁ Πλάτων συνέθεσε τὸν ὁμώνυμον διάλογον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναπτύσσονται ὑψίστης σημασίας ἠθικαὶ καὶ πατριωτικαὶ ἰδέαι.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

(Ἡ ΠΕΡΙ ΠΡΑΚΤΕΟΥ, ΗΘΙΚΟΣ)

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ :

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ

1. ΣΩ. Τί τηνικάδε ἀφίξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῶ ἔτι ἐστίν ;

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὔν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα ;

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

ΚΡ. Ξυνήτης ἤδη μοι ἐστίν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἤκεις ἢ πάλαι ;

ΚΡ. Ἐπεικῶς πάλαι.

ΣΩ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι ;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αισθανόμενος, ὡς ἠδέως καθεύδεις, καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἠδιστα διάγοις, καὶ πολλάκις μὲν δῆσε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νυνὶ παρεστῶσῃ ζυμφορᾷ, ὡς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἶη ἀγανακτεῖν τηλικούτων ὄντων, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις

ξυμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῶ ἀφίξει ;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὃ Σώκρατες, φέρων χαλεπὴν οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλὰ ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδεῖοις πᾶσι χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην ; ἢ τὸ πλοῖον ἀφίχεται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με ;

ΚΡ. Οὐ τοι δὴ ἀφίχεται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν μοι ἤξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἦκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγελιῶν, ὅτι ἤξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὖριον ἔσται, ὃ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

2. ΣΩ. Ἄλλ', ὃ Κρίτων, τύχη ἀγαθὴ· εἰ ταύτη τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτη ἔστω· οὐ μέντοι οἶμαι ἤξειν αὐτὸ τήμερον.

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει ;

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ. τῇ γάρ που ὑστεραῖα δεῖ με ἀποθνήσκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἤξειν, ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἐόρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγεῖραι με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον ;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν· ὃ Σώκρατες,

ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴκω.

ΚΡ. Ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὃ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργές μὲν οὖν, ὡς γέ μοι δοκεῖ, ὃ Κρίτων.

3. ΚΡ. Λίαν γε, ὡς ἔοικεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι. ὡς ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία ξυμφορὰ ἐστίν, ἀλλὰ χωρὶς μὲν τοῦ ἔστερησθαι τοιοῦτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μῆποτε εὐρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασι, ὡς οἶός τ' ὦν σε σώζειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελῆσαι. καίτοι τίς ἂν αἰσχίων εἶη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοί, ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε ἡμῶν προθυμουμένων.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἱ γὰρ ἐπεικέστατοι, ὧν μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἠγήσονται αὐτὰ οὕτω πεπραῆχθαι, ὥσπερ ἂνπραχθῆ.

ΚΡ. Ἀλλ' ὁρᾷς δὴ, ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλειν. αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα νυνί, ὅτι οἶοί τ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ σμικρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, ἐὰν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος ᾖ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὠφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τ' εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τ' ἦσαν καὶ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ, καὶ καλῶς ἂν εἶχε. νῦν δ' οὐδέτερα οἷοί τε οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο, ὅ τι ἂν τύχῃσι.

4. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω. τάδε δέ, ὦ Σώκρατες, εἰπέ μοι. ἄρα γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδίων, μὴ, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς, οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχῃσιν ὡς σὲ ἐνθένδε ἐκκλέψασι, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν ἢ συχνὰ χρήματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; εἰ γὰρ τι τοιοῦτον φοβεῖ, ἕασον αὐτὸ χαίρειν. ἡμεῖς γὰρ που δίκαιοί ἐσμεν σώσαν-

τές σε κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἐὰν δέη, ἔτι τούτου μείζω. ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθοῦμαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά.
 ΚΡ. Μῆτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ τὰργύριον ἐστίν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαι σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὄραξ τούτους τοὺς συκοφάντας ὡς εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἱκανά. ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἶει δεῖν ἀναλίσκειν τὰμά, ξένοι οὗτοι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκειν. εἰς δὲ καὶ κηκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος. ἔτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ. ὥστε, ὅπερ λέγω, μῆτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμης σαυτὸν σῶσαι, μῆτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθών, ὃ τι χρῶο σαυτῷ. πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε, ὅποι ἂν ἀφίκη, ἀγαπήσουσί σε. ἐὰν δὲ βούλη εἰς Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἳ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

5. Ἔτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι. καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσάν σε διαφθεῖραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς νείεις τοὺς σαυτοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοι ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχῆσαι καταλιπών, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὃ τι ἂν τύχῃσι, τοῦτο πράξουσι· τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἰκός, τοιούτων, οἷάπερ εἴωθε γίνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρὴ ποιεῖσθαι παῖδας ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα· σὺ δὲ μοι δοκεῖς τὰ ῥαθυμότατα αἰρεῖσθαι· χρὴ δέ,

ἄπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι. ὡς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σέ ἀνανδρία τινὶ τῇ ἡμετέρα πεπραῆχθαι, καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον ὡς εἰσῆλθεν ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης ὡς ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί, ὥσπερ κατάγγελως τῆς πράξεως, κακία τινὶ καὶ ἀνανδρία τῇ ἡμετέρα διαπεφευγέναι ἡμᾶς δοκεῖν, οὔτινές σε οὐχὶ ἐσώσαμεν οὐδὲ σὺ σαυτόν, οἷόν τε ὄν καὶ δυνατόν, εἴ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτα οὖν, ὦ Σώκρατες, ὅρα μὴ ἅμα τῶ κακῶ καὶ αἰσχρῶ ἦ σοί τε καὶ ἡμῖν. ἀλλὰ βουλεύου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλεύεσθαι ἔτι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλεύσθαι. μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς πάντα ταῦτα δεῖ πεπραῆχθαι. εἰ δέ τι περιμενοῦμεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἷόν τε. ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκρατες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

6. ΣΩ. ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ ἀξία, εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴη. εἰ δὲ μὴ, ὅσῳ μείζων, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα· σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μὴ· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν ἀλλὰ καὶ αἰεὶ τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῶ λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται. τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἐν τῶ ἔμ-προσθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι ἤδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδὸν τι ὅμοιοι φαίνονται μοι καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ, οὔσπερ καὶ πρότερον. ὢν ἐὰν μὴ βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῶ παρόντι, εὖ ἴσθι, ὅτι οὐ μὴ σοι ξυγχωρήσω, οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν δύναμις ὥσπερ παῖδας ἡμᾶς μορμολύττηται, δεσμούς καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκοποίμεθα αὐτά ; εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λό-

γον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγετο ἐκάστοτε ἢ οὐ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὐ. ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέγετο, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο, ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγου ἐλέγετο, ἣν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς ; ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγ' ἐπισκέψασθαι, ὦ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ, εἴ τί μοι ἀλλοιότερος φανεῖται, ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν ἢ πεισόμεθα αὐτῶ. ἐλέγετο δέ πως, ὡς ἐγὼμαι, ἐκάστοτε ὧδε ὑπὸ τῶν οἰομένων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν, ἅς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι, δέοι τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μή· τοῦτο πρὸς θεῶν, ὦ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι ; σὺ γάρ, ὅσα γε τάνθρώπεια, ἐκτὸς εἶ τοῦ μέλλειν ἀποθνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἂν σε παρακρούοι ἢ παροῦσα ξυμφορὰ· σκόπει δὴ οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι, ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ, τί φῆς ; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται ;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πονηρὰς μή ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων ;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ ;

7. ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο ; γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παντὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἰατρός ἢ παιδοτρίβης ὢν ;

ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς ψόγους καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

ΚΡ. Δῆλα δῆ.

ΣΩ. Ταύτη ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον, ἧ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῆ, τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαίοντι μᾶλλον ἢ ἡ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ ἀτιμάσας αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν λόγους καὶ μηδὲν ἐπαίοντων, ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται ;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο ; καὶ ποῖ τείνει, καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος ;

ΚΡ. Δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διόλλυσι.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὧ Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διώωμεν, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχυρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλή ἡμῖν ἐστι, πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἔπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτὴν ἢ τῇ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἐστὶν ἐπαῖων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους ; ἢ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλυτο. ἢ οὐδὲν ἐστὶ τοῦτο ;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὧ Σώκρατες.

8. ΣΩ. Φέρε δῆ, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνώμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαίοντων δόξῃ, ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶν διεφθαρμένου αὐτοῦ ; ἔστι δὲ που τοῦτο τὸ σῶμα. ἢ οὐχί ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶν μετὰ μοχθηροῦ καὶ διεφθαρμένου σώματος ;

KP. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρμένου, ὧ τὸ ἀδικον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν ; ἢ φαυλότερον ἡγοῦμεθα εἶναι τοῦ σώματος ἐκεῖνο, ὅ τι ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων, περὶ ὃ ἢ τε ἀδικία καὶ ἢ δικαιοσύνη ἐστίν ;

KP. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλὰ τιμιώτερον ;

KP. Πολύ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ βέλτιστε, πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅ τι ὁ ἐπαίων περὶ δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. ὥστε πρῶτον μὲν ταύτη οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ, εἰσηγούμενος τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὲν δῆ, φαίη γ' ἂν τις, οἷοί τέ εἰσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ ἀποκτινύναι.

KP. Δῆλα δὴ καὶ ταῦτα φαίη γὰρ ἂν, ὦ Σώκρατες. ληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλ', ὦ θαυμάσιε, οὗτός τε ὁ λόγος, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ὅμοιος εἶναι τῷ καὶ πρότερον. καὶ τόνδε αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὐ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

KP. Ἄλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταῦτόν ἐστι, μένει ἢ οὐ μένει ;

KP. Μένει.

9. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειραῖσθαι ἐξίεναι μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον καὶ ἐὰν μὲν φαίνεται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μή, ἐῷμεν ἅς οὐ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παίδων τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὦ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῶν βραδίως ἀπο-

κτινύντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἄν, εἰ οἱοί τ' ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῶ, τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἡ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσι καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντες τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάντα ταῦτα ποιοῦντες. καὶ φαινόμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐδέη ὑπολογίζεσθαι οὐτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὅτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ὅρα δέ, τί δρῶμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ γαθέ, κοινῇ καὶ εἰ πη ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε, καὶ σοὶ πείσομαι. εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρῆ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι. ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσας σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐὰν σοὶ ἱκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ἂν μάλιστα οἴη

ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

10. ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι ἢ τινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὐ ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὠμολογήθη ; — ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο — ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκεῖναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυμένααι εἰσί, καὶ πάσαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλικοῖδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες ; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει, ὥσπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἶτε μή, καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

καχὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὄν παντὶ τρόπῳ ; φαμέν ἢ οὐ ;

ΚΡ. Φαμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ ; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων, ἢ οὐ ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὡς οἱ πολλοὶ φασι, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὅτιοῦν πάσχη ὑπ' αὐτῶν. καὶ ὅρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῆς· οἶδα γάρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλὰ ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν, ὀρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλευμάτα. σκόπει δὴ οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα, πότερον κοινωνεῖς καὶ ξυνδοκεῖ σοὶ καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς, ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς ; ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ, σοὶ δὲ εἴ πῃ ἄλλη δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε. εἰ δ' ἐμμένεις τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἄλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε.

ΣΩ. Λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρωτῶ· πό-

τερον ἂ ἄν τις ὁμολογήσῃ τῷ δίκαια ὄντα ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον ;

ΚΡ. Ποιητέον.

11. ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει· ἀπιόντες ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινὰς ποιούμεν, καὶ ταῦτα οὐς ἤμιστα δεῖ, ἢ οὐ ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὁμολογήσαμεν δίκαιοις οὖσιν ἢ οὐ ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΣΩ. Ἄλλ' ὧδε σκόπει· εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἶτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο· «εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῶ ἔχεις ποιεῖν ; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ, ᾧ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τοὺς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ζύμπασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος ; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ αἱ γενόμεναι δίκαι μὴδὲν ἰσχύουσιν, ἀλλὰ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίνονται καὶ διαφθείρονται ; » τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ; πολλὰ γὰρ ἂν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, ὅτι ἠδίκηι γὰρ ἡμᾶς ἡ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινεν ; ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν ;

ΚΡ. Ταῦτα νῆ Δία, ὦ Σώκρατες.

12. ΣΩ. Τί οὖν, ἂν εἴπωσιν οἱ νόμοι. « ὦ Σώκρατες, ἢ καὶ ταῦτα ὁμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοὶ ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις, αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζῃ ; » εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζομεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι « ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἴωθας χρῆσθαι τῷ

ἔρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι. φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν ἡμῖν καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι ; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς, καὶ δι' ἡμῶν ἐλάμβανε τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ ἐφύτευσέ σε ; φράσον οὖν τούτοις ἡμῶν, τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους, μέμφει τι, ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν ; » « οὐ μέμφομαι », φαίην ἄν. « ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν, ἐν ἣ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης ; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι νόμοι παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῶ σε ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν ; » « καλῶς », φαίην ἄν. « Εἶεν. ἐπειδὴ δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἄν εἰπεῖν πρῶτον μὲν, ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι ; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἄρ' ἐξ ἴσου οἶε εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν καὶ ἄττ' ἄν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἶε δίκαιον εἶναι ; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιοι καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἰ σοὶ ὦν ἐτύγχανεν, ὥστε, ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν οὔτε τυπτόμενον ἀντιτύπτειν οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά ; πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε, ἐάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγούμενοι εἶναι, καὶ σὺ αὖ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα, καθ' ὅσον δύνασαι, ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι, καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενος ; ἢ οὕτως εἰ σοφός, ὥστε λέληθέ σε, ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἢ πατρὶς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοίρα καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπέκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσιν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν, ἃ ἄν κελεύῃ, καὶ πάσχειν, ἐάν τι προστάτῃ παθεῖν

ήσυχίαν άγοντα, εάν τε τύπτεσθαι, εάν τε δεϊσθαι, εάν τε εις πόλεμον άγη τρωθησόμενον ή αποθανούμενον, ποιητέον ταυτα, και το δίκαιον ούτως έχει, και ουχι ύπεικτέον ουδέ αναχωρητέον ουδέ λειπτέον την τάξιν, αλλά και έν πολέμω και έν δικαστηρίω και πανταχοϋ ποιητέον α άν κελεύη ή πόλις και ή πατρίς, ή πείθειν αυτήν, ή το δίκαιον πέφυκε βιάζεσθαι δε ουχ όσιον ουτε μητέρα ουτε πατέρα, πολυ δε τούτων έτι ήττον την πατρίδα ; » τί φήσομεν προς ταυτα, ω Κρίτων ; αληθή λέγειν τους νόμους ή ου ;

ΚΡ. "Εμοιγε δοκεϊ.

13. ΣΩ. « Σκόπει τοίνυν, ω Σώκρατες », φαίεν άν ίσως οι νόμοι, « ει ήμεϊς ταυτα αληθή λέγομεν, ότι ου δίκαια ήμας επιχειρεϊς δραν, α νυν επιχειρεϊς. ήμεϊς γάρ σε γεννήσαντες, εκθρέψαντες, παιδύσαντες, μεταδόντες άπάντων ων ολοι τε ήμεν καλων σοι και τοις άλλοις πασι πολίταις, όμως προαγορεύομεν τω έξουσίαν πεποιηκέναι 'Αθηναίων τω βουλομένω, επειδαν δοκιμασθή και ιδη τα έν τή πόλει πράγματα και ήμας τους νόμους, ω άν μη άρέσκωμεν ήμεϊς εξεϊναι λαβόντα τα αύτου άπιέναι όποι άν βούληται. και ουδεις ήμων των νόμων έμποδών έστιν ουδ' άπαγορεύει, εάν τέ τις βούληται ύμων εις άποικίαν ίέναι, ει μη άρέσκοιμεν ήμεϊς τε και ή πόλις, εάν τε μετοικεϊν άλλοσε ποι έλθών, ίέναι εκεϊσε όποι άν βούληται, έχοντα τα αύτου. ός δ' άν ύμων παραμείνη, όρων δν τρόπον ήμεϊς τάς τε δίκας δικάζομεν και τάλλα την πόλιν διοικοϋμεν, ήδη φαμέν τουτον ώμολογηκέναι έργω ήμϊν, α άν ήμεϊς κελεύωμεν, ποιήσειν ταυτα, και τον μη πειθόμενον τριχή φαμεν άδικεϊν, ότι τε γεννηταϊς ουσιν ήμϊν ου πείθεται, και ότι τροφεϋσι, και ότι όμολογήσας ήμϊν πείθεσθαι ουτε πείθεται ουτε πείθει ήμας, ει μη καλωσ τι ποιούμεν, προτιθέντων ήμων και ουκ άγρίως έπιταττόντων ποιεϊν,

ἃ ἂν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἐφιέντων δυοῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν, τούτων οὐδέτερα ποιεῖ.»

14. «Ταύταις δὴ φαμεν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες, ταῖς αἰτίαις ἐνέξασθαι, εἴπερ ποιήσεις ἃ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἥμισα Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα». εἰ οὖν ἐγὼ εἴποιμι· «διὰ τί δή;» ἴσως ἂν μου δικαίως καθάπτοιτο λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὠμολογηκῶς τυγχάνω ταύτην τὴν ὁμολογίαν· φαῖεν γὰρ ἂν, ὅτι «Ἦ Σώκρατες, μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήριά ἐστιν, ὅτι σοὶ καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἂν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μὴ σοὶ διαφερόντως ἤρεσκε, καὶ οὐτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἄπαξ εἰς Ἴσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μὴ ποι στρατεύσομενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδὲ ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοὶ ἱκανοὶ ἤμεν καὶ ἡ ἡμέτερα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἡροῦ καὶ ὠμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύσεσθαι, τά τε ἄλλα καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὡς ἀρεσκούσης σοὶ τῆς πόλεως. ἔτι τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξῆν σοὶ φυγῆς τιμήσασθαι, εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἐκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλὰ ἡροῦ, ὡς ἔφησθα, πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὔτε ἐκείνους τοὺς λόγους αἰσχύνει, οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει, ἐπιχειρῶν διαφθεῖραι, πράττεις τε ἅπερ ἂν δοῦλος φαυλότατος πράξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνηθῆκας τε καὶ τὰς ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναί, εἰ ἀληθῆ λέγομεν φάσκοντές σε ὠμολογηκέναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔργω, ἀλλ'

οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ ἀληθῆ». τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων ; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν ;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. «Ἄλλο τι οὖν», ἂν φαῖεν, «ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐχ ὑπὸ ἀνάγκης ὁμολογήσας οὐδὲ ἀπατηθεὶς οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλευσασθαι, ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἐβδομήκοντα, ἐν οἷς ἐξῆν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἠρέσκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι. σὺ δὲ οὔτε Λακεδαιμόνα προηροῦ οὔτε Κρήτην, ἃς δὴ ἐκάστοτε φῆς εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν, ἀλλὰ ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας ἢ οἱ χωλοὶ τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροί· οὕτω σοι διαφερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρεσκεν ἢ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι· τίμη γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμένεις τοῖς ὁμολογημένοις ; ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες· καὶ οὐ καταγέλαστός γε ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθών ».

15. «Σκόπει γὰρ δὴ, ταῦτα παραβάς καὶ ἐξαμαρτάνων τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτὸν ἢ τοὺς ἐπιτηδείους τοὺς σαυτοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύσουσί γέ σου οἱ ἐπιτήδαιοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδόν τι δῆλον· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε ἢ Μεγαράδε — εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφοτέραι — πολέμιος ἦξεις, ὦ Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καί, ὅσοι περ κήδονται τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέψονται σε διαφθορέα ἡγούμενοι τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι· ὅστις γὰρ νόμων διαφθορεὺς ἐστί, σφόδρα που δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι. πότερον οὖν φεύξει τὰς τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ τῶν ἀνδρῶν

τούς κοσμιωτάτους ; καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἄρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται ; ἢ πλησιάσεις τούτοις καὶ ἀναισχυνησίεις διαλεγόμενος ; — τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες, ἢ οὐσπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι ; καὶ οὐκ οἶει ἄσχημον ὄν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα ; οἶεσθαί γε χρὴ ἄλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς, ἤξεις δὲ εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξένους τοὺς Κρίτωνος· ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἂν ἠδέως σου ἀκούοιεν, ὡς γελοίως ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἀπεδιδρασκῆς σκευὴν τέ τινα περιθέμενος, ἢ διφθέραν λαβών, ἢ ἄλλα, οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας· ὅτι δὲ γέρων ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ εἶκός, ἐτόλμησας οὕτως αἰσχυρῶς ἐπιθυμεῖν ζῆν, νόμους τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς ὅς ἐρεῖ ; ἴσως, ἂν μὴ τινα λυπῆς· εἰ δὲ μὴ, ἀκούσει, ὦ Σώκρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ· ὑπερχόμενος δὴ βιώσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων — τί ποιῶν ἢ εὐωχούμενος ἐν Θετταλία, ὡσπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀποδεδημηκῶς εἰς Θετταλίαν ; λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν ἔσονται ; ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἔνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύῃς ; τί δὲ ; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις, ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτο σοῦ ἀπολαύσωσιν ; ἢ τοῦτο μὲν οὐ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σοῦ ζῶντος βέλτιον θρέψονται καὶ παιδεύονται, μὴ ξυνόντος σοῦ αὐτοῖς ; οἱ γὰρ ἐπιτήδειοι οἱ σοὶ ἐπιμελήσονται αὐτῶν. πότερον ἐὰν εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσῃς, ἐπιμελήσονται, ἐὰν δὲ εἰς Ἄδου ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελήσονται ; εἶπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἐστὶ τῶν σοὶ φασκόντων ἐπιτηδείων εἶναι, οἶεσθαί γε χρὴ ».

16. « Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τρο-

φεῦσι μήτε παῖδας περι πλείονος ποιού μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Ἄιδου ἐλθὼν ἔχῃς πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον εἶναι οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ ὀσιώτερον, οὐδὲ ἄλλω τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένω ἄμεινον ἔσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἡδίκημένος ἄπει, ἐὰν ἀπίης, οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν νόμων, ἀλλὰ ὑπ' ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως αἰσχροῶς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικακουρήσας, τὰς σαυτοῦ ὁμολογίας τε καὶ ξυνηθίας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβάς καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους, οὓς ἤμιστα ἔδει, σαυτόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἄιδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέχονται, εἰδότες, ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχειρήσας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μὴ σε πείση Κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον ἢ ἡμεῖς ».

17. Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κρίτων, εὖ ἴσθι, ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὡσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τῶν αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἡχὴ τούτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐὰν λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἔρεῖς, ὅμως μέντοι εἴ τι οἶει πλεον ποιήσῃς, λέγε.

ΚΡ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἐὰ τοίνυν, ὦ Κρίτων, καὶ πράττωμεν ταύτη, ἐπειδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝΑ

1. **τηνικάδε** = τοιαύτην ὥραν, τόσοσν πρῶί. — **ἔτι** = πλέον. — **πάνυ μὲν οὖν** = καί πολὺ μάλιστα, βεβαιότατα. — **πηνίκα μάλιστα** = ποία ὥρα περίπου. — **ὄρθρος**: ἐκαλεῖτο ὄρθρος ὁ χρόνος ὁ μετὰ τὸ μεσονύκτιον μέχρι τῆς αὐγῆς. — **βαθύς** λέγεται ὁ ὄρθρος, ὁ ὁποῖος ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὰ ἐξήμερώματα, ἢ βαθεῖα αὐγή, ὅπως λέγομεν σήμεραν. — **θαυμάζω** = ἀπορῶ. — **ὅπως ἠθέλησε**: ἀπορεῖ ὁ Σωκράτης πῶς ἐπετράπη ἢ εἴσοδος εἰς τὸν Κρίτωνα, διότι τὸ δεσμοτῆριον δὲν ἤνοιγε πρῶί. — **ὕπακούω**: ἐπὶ θυρωροῦ = ἀποκρίνομαι εἰς τὸ κτύπημα καὶ ἀνοίγω τὴν θύραν. — **ξυνήθης** = σχετικός, γνωστός. — **διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν**: ὁ Κρίτων πολλάκις ἐπεσεκέφη τὸ δεσμοτῆριον κατὰ τὰ ἐν τῇ εἰσαγωγῇ εἰρημένα (σ. 69). — **καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ**: ὁ πρῶτος καὶ συνδέει τὸ ξυνήθης ἐστὶ καὶ εὐεργέτηται, ὁ δεύτερος εἶναι ἐπιδοτικός οὐ μόνον συνήθης ἐστὶ, ἀλλὰ καὶ εὐεργέτηται = προσέτι καί... — **ἄρτι** = ταύτην τὴν στιγμήν. — **ἐπιεικῶς πάλαι** = ἀρκετὰ πρὸ πολλοῦ, ἔχω κάμποσιν ὥραν ποὺ ἤλθα. — **εἶτα**: ἐπὶ ἐρωτήσεως δηλοῖ ἀπορίαν καὶ θαυμασμόν = καὶ ὕστερα. — **ἐπεγείρω** = ἐξυπνίζω (διὰ τινὰ σκοπόν). — **οὐδ' αὐτὸς** = οὐδ' ἐγὼ αὐτός. — **οὐ μὰ τὸν Δία... οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον**. . . ὄχι μὰ τὸν Δία, οὐδ' ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ εὐρίσκωμαι εἰς τόσιν ἀγρυπνίαν καὶ λύπην—εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκομαι—, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον νὰ τὴν μεταδώσω καὶ εἰς σέ. — **αἰσθάνομαι** = βλέπω. — **ὥς** εἰδικός. — **δῆ** = ἤδη. — **τρόπος** = τάξις, τὴν ὁποίαν τηρεῖ κανεὶς εἰς τὸν βίον του, χαρακτήρ. Ὁ χαρακτήρ τοῦ Σ. ἦτο εὐθυμός. — **ὥς ραδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις**. ἐπεξήγησις εἰς τὴν γεν. τοῦ τρόπου. — **πλημμελὲς** = ἀνάρμοστον. — **ἀγανακτεῖν**: ὑποκ. τινὰ ἢ ἐμέ. — **τηλικούτον ὄντα**: ὁ Σωκράτης ἦτο τότε 70 ἐτῶν. — **ἀλίσκομαι** = περιπίπτω. — **οὐδέν**. ἐπίρρ. = οὐδόλωσ. — **ἐπιλύεται ἢ ἡλικία** = ἐμποδίζει ἢ ἡλικία. — **τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν**: εἶναι τὸ συμπέρασμα τοῦ ἐπιλύεται = ὥστε νὰ μὴ ἀγανακτοῦν. — **τύχη**: μέση λέξις σημαίνουσα εὐτυ-

χίαν καὶ δυστυχίαν.— ἔστι ταῦτα· ἔνν. ἀληθῆ.—ἀλλὰ τί δὴ.. ἀφί-
 ξαι· ἐπανερχεται εἰς τὰ προηγούμενα=ἀλλὰ (διὰ τὸ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ
 προκείμενον) διατὶ τέλος πάντων ἔχεις ἔλθει.—χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν·
 συνωνυμία.— χαλεπὸς = δυσάρεστος.— φέρων· ἔνν. ἀφίγμαι.— ἐπι-
 τήδαιοι = φίλοι· ἀλλαχοῦ λέγονται ἑταῖροι, γνῶριμοι, συνόντες.—
 ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι· τὸ πλήρες = ἐν τοῖς φέρουσι
 βαρέως ἐγὼ βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.— τίνα ταύτην· δηλ. φέ-
 ρεις· τὸ πλήρες. τίς ἐστὶν αὕτη ἡ ἀγγελία, ἣν φέρεις.—τὸ πλοῖον·
 ἡ Δηλιάς ναῦς, ἡ ὁποία ἐστέλλετο κατ' ἔτος εἰς Δῆλον μετὰ τῶν ἐπι-
 σήμων ἀντιπροσώπων τῆς πόλεως, τῶν Δηλιαστῶν.— οὐ τοι = ὄχι βέ-
 βαια.— δῆ = ἡδῆ.— (δοκεῖ) μὲν = (δοκεῖ) μὴν = ἀσφαλῶς.— ἐξ
 ὧν = ἐκ τούτων ἅ..—ἦγοντες ἀπὸ Σουνίου· εἰς τὴν εὐλίμενον
 παραλίαν τοῦ Σουνίου εἶχε καταπλεύσει τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου, ἐμποδιζό-
 μενον ὑπὸ τῶν ἀνέμων νὰ κατευθυνθῆ εἰς Πειραιᾶ.

2. τύχη ἀγαθῆ = ἡ ὥρα ἢ καλή.— ταύτη· ἐπίρρ. = οὕτως.—
 γάρ = βεβαίως.— που = ἂν δὲν ἀπατώμαι.— γέ τοι δὴ = βεβαίως.—
 οἱ τούτων κύριοι· δηλ. οἱ ἔνδεκα (ἴδε Ἀπολ. κεφ. 27).— τῆς
 ἐπιούσης ἡμέρας· ἔννοεῖ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, περὶ τῆς ὁποίας ὁ Κρί-
 των εἶπε δις τῆμερον. Ἐπειδὴ ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν διελέγοντο,
 ἦτο ὀρθρος βαθὺς καὶ δὲν εἶχε φανῆ ἀκόμη ἡ ἡμέρα, ὁ Σωκράτης
 ὀρθῶς τὴν ὠνόμασεν ἐπιούσαν.— τῆς ἑτέρας· ἦτοι τὴν ἐπομένην.—
 ταύτης τῆς νυκτός· γενικὴ τοῦ χρόνου.—κινδυνεύεις· μετ' ἀπα-
 ρεμφάτου=φαίνεται.— ἐν καιρῷ τινι· τὸ τινι πρὸς ἐπίτασιν = εἰς
 πολὺ κατάλληλον ὥραν.— καλῆ - εὐειδής· τὸ πρῶτον γενικώτερον
 (=μὲ ὥραϊον παρουσιαστικόν) τοῦ δευτέρου, τὸ ὁποῖον λέγεται ἐπὶ
 τοῦ προσώπου μόνον. λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα· ὡς παρ' ἡμῖν τὸ λευ-
 κὸν θεωρεῖται χρῶμα τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς χαρᾶς δηλωτικόν, οὕτω
 καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ λευκὸν ἦτο σύμβολον ἀγνότητος καὶ ἀγιό-
 τητος.—καλέσαι με καὶ εἰπεῖν· ἡ μὲν κλῆσις ἦτο τὸ «ὦ Σώκρα-
 τες», ὁ δὲ λόγος ὁ παρατιθέμενος ὁμηρικὸς στίχος «ἤματι κλπ.»).—
 ἤματι κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴκοιο· ὁ στίχος οὗτος ἔχει
 ληφθῆ ἐκ τῆς Ἰλιάδος (I 363), ὅπου ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπειλεῖ, ὅτι θὰ
 ἀπέλθῃ ἐκ τῆς Τροίας. Εὐστόχως δὲ μεταχειρίζεται ὁ Σωκράτης τὰς
 λέξεις τοῦ Ἀχιλλέως, μέλλοντος νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, περὶ
 τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅστις πρόκειται ν' ἀποδημήσῃ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν,

ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἀληθινὴ πατρίς.— **Φθίην ἐρίβωλον**. αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως, τιθεμένη παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἄνευ προθέσεως.— **ἐρίβωλος** καὶ **ἐριβῶλαξ** = εὐφορος.— **ἄτοπον** = παράδοξον.— **ἐναργῆς** = φανερός.— **μὲν οὖν** = καὶ ὅμως, ἀλλ' ὅπωςδήποτε.

3. λίαν γε (ἐναργῆς) = καὶ πολὺ μάλιστα.— **ὦ δαιμόνιε**· ἐπὶ προσφωνήσεων φιλικῶν = θαμάσιε.— **ἔτι καὶ νῦν πείθου**. ἐξ αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι ὁ Κρίτων κατέβαλε καὶ πρότερον προσπαθείας νὰ πείσῃ τὸν Σωκράτη, ἀλλ' αὐταὶ ἀπέβησαν ἄκαρποι.— **χωρὶς μὲν σοῦ ἔστερῆσθαι** = πρὸς τὸ ἔστερῆσθαι σοῦ.— **ἀμελήσαι**. ἐνν. τούτου.— **δόξα** = γνώμη.— **ἡμῶν προθυμουμένων**. ἐνν. ἐξάγειν = **εἰ καὶ ἡμεῖς ἡμεν πρόθυμοι**. ἐννοεῖ ὁ Κρίτων καὶ τοὺς συμμαθητάς του Σιμίαν καὶ Κέβητα, ἴσως καὶ ἄλλους.— **ὦ μακάριε Κρίτων**. φιλόφρων προσφωνήσις = καλέ μου Κρίτων, καλότυχε...— **οἱ ἐπιεικέστατοι** = οἱ χρηστότατοι (ἂν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πολλοὺς, τὸν ὄχλον).— **ἡγήσονται... οὕτω πεπρᾶχθαι, ὥσπερ ἂν πραχθῆ** = θὰ ἀποδώσουν εἰς τὴν πρᾶξίν μας τὸν ἀληθῆ ἀυτῆς χαρακτηρισμόν. Ἡ ἐννοια τῶν λόγων εἶναι, ὅτι ἡ γνώμη τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων θὰ εἶναι πάντοτε σύμφωνος πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἦτοι καὶ αὐτοὶ θὰ θεωρήσουν μὲν, ὅτι ἐπράχθησαν καλῶς, ἂν πράγματι ἐπράχθησαν καλῶς, τούναντίον δὲ θὰ θεωρήσουν, ὅτι ἐπράχθησαν αἰσχροῶς, ἂν πράγματι ἐπράχθησαν αἰσχροῶς.— **αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα νυνὶ** = ἡ ἰδικὴ σου περίπτωσις τώρα πιστοποιεῖ.— **ἐν αὐτοῖς** = ἐνώπιον αὐτῶν.— **εἰ γὰρ ὠφελον... οἰοί τε εἶναι** = μακάρι νὰ ἤμποροῦσαν.— **νῦν δὲ οὐδέτερα οἰοί τε** = ἐνν. εἰσὶν ἐξεργάζεσθαι.— **οὔτε γὰρ φρόνιμον** κλπ. ὁ Σωκράτης ἐθεώρει ὡς μέγιστον τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν τὴν φρόνησιν, τῶν δὲ κακῶν τὴν ἀφροσύνην· ἐκ τούτων δὲ οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο δύνανται οἱ πολλοί· ὁ δὲ θάνατος, τὸν ὁποῖον ἔχουν τὴν δύναμιν οὔτοι νὰ ἐπιβάλλουν, δὲν εἶναι κατ' αὐτὸν μέγα κακόν.

4. προμηθέομαι· μετὰ γενικῆς ἢ αἰτιατικῆς = λαμβάνω πρόνοιαν, ἐνδιαφέρομαι.— **οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχουσιν**. πᾶς πολίτης Ἀθηναῖος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσαγάγῃ εἰς δίκην πάντα ἄλλον πολίτην ἐπὶ δημοσίῳ ἐγκλήματι. Ἐπειδὴ δὲ λόγῳ τῆς πληθώρας τῶν δικαστῶν ἦτο δύσκολος ὁ διαφωτισμὸς των περὶ τῆς ἀθωότητος ἢ ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου καὶ τὸ πλεῖστον ἐζηρᾶτο

ἀπὸ τὴν ρητορικὴν δεινότητα τοῦ κατηγοροῦ, οὐδεὶς ἦτο ἀσφαλῆς, οὐδ' ὁ ἀθώοτατος, ὅτι θὰ διέφυγε τὴν καταδίκην. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἐδημιουργήθη εἰς τὰς Ἀθήνας πλῆθος συκοφαντῶν, οἱ ὅποιοι ἐξεβίαζον τοὺς εὐπορωτέρους πολίτας, ἀπειλοῦντες, ὅτι θὰ τοὺς εἰσαγάγουν εἰς δίκην ἐπὶ ἀνυπάρκτῳ ἐγκλήματι· διὸ οἱ πολῖται ἐξηγόραζον τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειάν των παρὰ τῶν συκοφαντῶν τούτων ἀντιχρημάτων.— **ἐκκλέπτω** = κρυφίως ἐξάγω, φυγαδεύω.— **οὐσία** = περιουσία.— **ἄλλο τι παθεῖν**. δηλ. φυλάκισιν, ἐξορίαν, θάνατον.— **ἔασον αὐτὸ χαίρειν**. δηλ. τὸ φοβεῖσθαι = ἄφησέ το νὰ πάῃ εἰς τὸ καλὸ, μὴ τὸ βάζῃς καθόλου εἰς τὸ μυαλό σου.— **ἡμεῖς δίκαιοι ἔσμεν**· ἡ προσωπικὴ σύνταξις ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου = **δίκαιόν ἐστὶν ἡμᾶς σώσαντας...— καὶ ταῦτα... καὶ ἄλλα πολλά**· διὰ μὲν τοῦ ταῦτα ὑποδηλοῦνται τὰ ρήματα, διὰ δὲ τοῦ ἄλλα πολλά τὰ ἄλλα κωλύματα, τὰ ὅποια ὁ Σωκράτης ἐξέθεσεν εἰς τὴν Ἀπολογία.— **ὡς εὐτελεῖς** = πόσον μικροπρεπεῖς.— **ἐπ' αὐτοὺς** = πρὸς τὸ διαφθεῖραι αὐτοὺς = διὰ νὰ βουλλώσωμεν τὸ στόμα των.— **ξένοι οὗτοι**· τὸ οὗτοι ὡσεὶ νὰ ἦσαν παρόντες καὶ τοὺς ἐδείκνυε = νά...— **ἐπ' αὐτὸ τοῦτο**· ἐπὶ τό: ἐξαγαγεῖν σε ἐνθένδε.— **Σιμμίας καὶ Κέβης**. ἀμφότεροι ἦσαν Θηβαῖοι φίλοι καὶ ἀκροαταὶ τοῦ Σωκράτους.— **μῆτε ἀποκάμης σαυτὸν σώσαι**. ἀποκάμνω ὡς καὶ παρ' ἡμῶν = ἀπὸ τὸν κόπον παύω νὰ κάμνω τι = διστάζω.— **ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ**· ἴδε Ἀπολογ. κεφ. 27.— **δυσχερές μοι γίγνεται τι** = μὲ δυσκολεύει τι.— **ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις... ὅτι χρῶσο σαυτῷ**· εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω **ὃ ἔλεγες...** = ὅτι δὲν θὰ ἤξευρες, τί νὰ κάμῃς τὸν ἑαυτὸν σου, τί νὰ γίνῃς.— **ἀγαπῶ τινα** = περιβάλλω τινα μὲ σεβασμόν.— **ξένοι**. οὕτω καλοῦνται φίλοι ἄλλοδαποὶ, τῶν ὁποίων καθῆκον ἦτο νὰ ξενίζωσι τὸν ξένον των ἐπιδημοῦντα εἰς τὴν χώραν των, νὰ τὸν βοηθοῦν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ὑποθέσεών του καὶ νὰ προστατεύουν αὐτὸν ἀπὸ ἀδικίας ἢ ὕβριος.

5. οὐδὲ δίκαιον... σαυτὸν προδοῦναι. ἡ σύνταξις: **δοκεῖς μοι οὐδὲ δίκαιον πρᾶγμα ἐπιχειρεῖν σαυτὸν προδοῦναι**.— **προδίδωμι ἑμαυτὸν** = παραδίδω τὸν ἑαυτὸν μου εἰς τὴν ἀπώλειαν, εἰς θανάτωσιν.— **ἐξὸν σωθῆναι** = εἰ καὶ ἐξἑστί σοι σωθῆναι.— **διαφθεῖρω** = ἐξοντώνω.— **τοὺς υἱεῖς**. ἴδε Ἀπολ. κεφ. 23.— **οἰχήσει καταλιπὼν** = θὰ τοὺς ἀφήσῃς καὶ θὰ φύγῃς παράκαιρα.— τὸ

σὸν μέρος = ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ σέ.—**ὄ τι ἂν τύχῃσι, τοῦτο πράξουσι** = θὰ εὐρίσκωνται εἰς κατάστασιν, τὴν ὅποιαν θὰ τοὺς παρασκευάζῃ ἢ τύχη = θὰ ἀκολουθήσουν τὴν φορὰν τῆς τύχης· τὸ **πράξουσι**, ἂν καὶ εἶναι μεταβατικόν, ἐνταῦθα λαμβάνεται ἀμεταβ. (= θὰ εὐρίσκωνται εἰς τοιαύτην κατάστασιν).— **περὶ τοὺς ὄρφανούς**· ἤτοι οἱ παῖδες τοῦ μετὰ τὸν θάνατόν του μὲν θὰ ἐγκατελείποντο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ περιήρχοντο εἰς τὴν ἐσχάτην ἐνδειαν, δεδομένου ὅτι ἡ περιουσία, τὴν ὅποιαν θὰ ἐκληροδοτοῦσε εἰς αὐτοὺς ὁ Σ., ἦτο ἀσήμαντος (πόση;).— **ῥαθυμότατα**=ἀναπαυτικώτατα. — **ταῦτα αἰρεῖσθαι**· τὸ ὑποκ. τινά,— **ἅπαν τὸ πῆγμα τὸ περὶ σέ** = ὅλη ἡ ἀφορῶσά σε ὑπόθεσις (δηλ. τὰ κατωτέρω : ἡ εἴσοδος τῆς δίκης, ἡ διεξαγωγή της καὶ τὸ τέλος).— **ὡς εἰσῆλθεν** = ὅτι... — **ὡς ἐγένετο**=ὅπως...— **ὁ ἀγὼν τῆς δίκης** = ἡ διεξαγωγή τῆς δίκης.— **καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί... δοκεῖν**= καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο δά, δηλ. τὸ νὰ ἔχῃ τὴν ἐντύπωσιν ὁ κόσμος.— **ὡσπερ κατάγελως τῆς πράξεως** = τὸ κορυφῶμα τρόπον τινὰ τῆς γελοιοποιήσεως τοῦ ὅλου δράματος.— **κακία** = ἀμέλεια, κακοῤριζικία.— **διαπεφευγέναι**. ὑποκ. **τὴν σωτηρίαν σου**.— **εἶτι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν** = ἂν ἀξίζαμεν κάτι.— **ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχρᾷ ἦ** = ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι κακά, προσάπτουν καὶ ὀνειδος, ἡθικὴν ἔκπτωσιν.— **μία δὲ βουλή** (ἔστω)· ἐνν. **ποιεῖν ἃ ἐγὼ λέγω**.— **οὐκέτι οἶόν τε**. πάντα ταῦτα πράττεσθαι.

6. ἡ προθυμία σου = ὁ πρὸς σωτηρίαν μου ζήλος σου.— **ἀξία** ἐνν. ἐστί.-- **εἰ δὲ μή...** ἐνν. **εἴη ἡ προθυμία σου μετὰ τινος ὀρθότητος, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα** (ἐστί), **ὄσω μείζων** (ἐστί).— **χαλεπός** = ὁ δυσοικονόμητος, ὁ δυσκόλως ἱκανοποιούμενος.— **τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ** = ἐκ τῶν τριῶν στοιχείων τοῦ ψυχικοῦ μου βίου νὰ μὴ ὑπακούω εἰς κανὲν ἄλλο παρὰ εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Τὰ ἐμὰ εἶναι τὰ ἐξ ὧν σύγκειται τὸ ἐγὼ μου· δὲν περιλαμβάνεται δὲ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὰ τρία μέρη εἰς τὰ ὅποια συνήθως διηρεῖτο ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, τὸ λογιστικόν, τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν. Λέγει λοιπόν, ὅτι πείθεται εἰς τὸ λογιστικὸν μόνον ἐκ τῶν ἑαυτοῦ.— **ἐκβάλλω**=ἀπορρίπτω, στέλλω περίπατον, ὅπως λέγομεν σήμερον.— **τύχη**. κεφ. 1.— **οὐ μὴ ξυχωρήσω**. μέλλ=δὲν θὰ πεισθῶ, δὲν θὰ ἐνδῶσω.— **οὐδ' ἂν πλειώ...** **ἡμᾶς μορμολύττηται**· τὸ πλειώ σύστοιχος αἰτ., τὸ δὲ ἡμᾶς ἀντικείμε-

νον.—**μορμολύττομαι**· αποθ. = έκφοβῶ διὰ τῆς έκφωνήσεως **Μορμώ**· ἡ δὲ Μορμώ ἦτο μυθικὸν τέρας, διὰ τοῦ ὁποίου αἱ γυναῖκες καὶ μητέρες ἐτρόμαζαν τὰ παιδιά.—**ἐπιπέμπω** = ἐπισείω.—**μετριώτατα** = ὀρθότατα.—**ἀναλαμβάνω** = ἀναθεωρῶ τι καταλειφθὲν πρότερον· ἐδῶ τὸ **καταλειφθὲν** εἶναι τὰ συμπεράσματα, εἰς τὰ ὁποῖα κετέληγον κατὰ τὰς συζητήσεις των πρὸ τῆς συμφορᾶς, **ἀνάληψις** δὲ ἡ ἀνασκόπησις αὐτῶν, ἃν ἦσαν ὀρθὰ ἢ ὄχι.—**ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγου**=ὅτι μάτην, τοῦ κάκου, διὰ τὸ νὰ γίνεται συζήτησις. Τὸ **ἔνεκα λόγου** εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ μάτην, ἡ δὲ φράσις «ὁ λόγος ἐγένετο ἔνεκα λόγου» εἶναι λογοπαίγνιον γενόμενον ἐκ τῆς διττῆς σημασίας τῆς λέξεως λόγος.—**ὡς ἀληθῶς** = τῇ ἀληθείᾳ, πράγματι.—**ἐπισκοπέομαι** = ἐξετάζω.—**ὧδε ἔχω**· ἀνωτέρω.—**ἦδε ἡ τύχη γέγονε**=ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν εὐρίσκομαι.—**ὕπὸ τῶν οἰομένων τι λέγειν**=ὕπ' ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐφαντάζοντο, ὅτι λέγουν τι ἄξιον λόγου.—**ὅσα γε τάνθρώπεια** = καθ' ὅσον δύναται τις νὰ κρίνῃ ἀπὸ τὰ συμβαίνοντα συνήθως εἰς τοὺς ἀνθρώπους (κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ ὑγιῆς συνήθως δὲν ἀποθνήσκει τὴν ἐπομένην).—**οὐκ ἂν σε παρακρούει** = δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σὲ παρασύρῃ εἰς παραλογισμούς.—**δόξα** = δοξασία.

7. φέρε δὴ = ἔλα τώρα.—**τὰ τοιαῦτα**. δηλ. τὰ ἐπόμενα.—**γυμναζόμενος**. ἐπεξήγησις.—**τοῦτο πράττων** = ἔχων τοῦτο ὡς κύριον ἔργον.—**ατρός**· ὅστις καθώριζε τοὺς ὅρους τῆς διαίτης καὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν γυμναζομένων.—**παιδοτρίβης** διδάσκαλος τῆς γυμναστικῆς, ὁ ὁποῖος ἐδίδασκε τοὺς νέους τὴν τέχνην τοῦ ἀγωνίζεσθαι καὶ ἄλλα ὅμοια· οὗτος ὤφειλε νὰ γνωρίζῃ ἀκόμη, τί ἕκαστος ἔπρεπε νὰ πράττῃ καὶ εἰς τί νὰ ἀσκήται ἀναλόγως τῆς ὑγείας καὶ τῶν δυνάμεών του.—**ἐπιστάτης** = ὁ ὠρισμένος νὰ ἐπιστατῇ ἐπὶ τίνος ἔργου, ὁ ἐπιμελητής.—**ἐπαῖω** = εἶμαι βαθύς γνώστης.—**ἔστι ταῦτα**· ἐνν. ἀληθῆ.—**εἶεν**. ἐπίρρ. = ἄς εἶναι, ἕως ἐδῶ καλά.—**ἀτιμάζω** = περιφρονῶ.—**πῶς γὰρ οὐ**. δηλ. πείσεται κακόν.—**ποῖ τείνει**=ποῦ ἄγει (εἰς φθορὰν ἢ εἰς ὄλεθρον), ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ.—**καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος**. δηλ. τὸ σῶμα ἢ τὴν ψυχὴν (ἀναφέρεται).—**δήλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα. τοῦτο γὰρ διόλλυσιν**· εἶναι ἡ ἀπόκρισις εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἀνωτέρω συνθέτου ἐρωτήματος.—**οὕτως**· ἐνν. ἔχει.—**διέρχομαι**=ἀναφέρω λεπτομερῶς.—**ῶ**=τούτῳ γάρ· **ἐγένετο... ἀπώλλυτο**· ὁ λέγων μεταθέτει τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸ παρελθόν

καὶ θεωρεῖ τὸ συζητούμενον ἐν τῷ παρόντι ζήτημα ὡς γνώμην πρότερον ἐπιδοκιμασθεῖσαν. Δύναται δὲ νὰ συμπληρωθῇ τὸ ὅλον ὡς ἐξῆς: ὁ τῷ μὲν δικαίῳ εὐρίσκετο βέλτιον γιγνόμενον, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπολλύμενον.

8. τὸ ὑγιεινόν... τὸ νοσῶδες· ἀντὶ τῶν ἀφηρημένων (πρβλ. καὶ κατωτέρω «τὸ ἀδικον... τὸ δίκαιον»).—**που** = ἂν δὲν ἀπατῶμαι.—**μοχθηρὸς** = ἐλεισιός, ἄθλιος.—**διεφθαρμένος** = ἐξητλημένος.—**λωβάομαι** = βλάπτω.—**ὀνίνημι** = ὠφελῶ.—**φραῦλος** = πρόστυχος, μικρᾶς ἀξίας.—**ὅ,τι ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων** = ὅ,τι δῆποτε εἶναι τοῦτο ἀπὸ τὰ ἰδικὰ μας, ἐκ τῶν στοιχείων τῆς ζωῆς μας· εἶναι δὲ τοῦτο ἡ ψυχὴ.—**περὶ ὃ ἦ τε... ἐστὶ** = μὲ τὸ ὅποῖον ἔχει σχέσιν.—**οὐδαμῶς** = κατ' οὐδένα τρόπον (νομίζομεν αὐτὸ εὐτελέστερον).—**τίμιος** = πολύτιμος.—**πολύ γε**· ἐνν. τιμιώτερον.—**ὦ βέλτιστε** = φίλτατέ μου.—**ἡμᾶς** = περὶ ἡμῶν.—**ὁ εἷς καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια**· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς πολλοὺς = ὁ εἷς καὶ μάλιστα αὐτὴ ἡ ἀλήθεια· ἡ λέξις ἀλήθεια ἔχει ἐδῶ τὴν μεταφυσικὴν σημασίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας φέρεται συνήθως παρὰ Πλάτωνι· σημαίνει δηλ. τὴν καθαρὸν πραγματικότητα, τὸν θεόν.—**ταύτη**—κατὰ τοῦτο, ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ.—**εἰσηγοῦμαι** = προτείνω.—**ἀλλὰ μὲν δὴ... οἰοί τέ εἰσιν**· εἶναι ἐπανάληψις τοῦ λόγου τοῦ Κρίτωνος (ἴδ. ἄνωτέρω κεφ. 3) περὶ τῆς δυνάμεως τῶν πολλῶν.—**ἀποκτίννυμι** = ἀποκτείνω.—**οὗτος ὁ λόγος**· δηλ. ὅσα εἵπομεν τώρα συζητοῦντες περὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης εἶναι ὅμοια πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἄλλοτε εἵπομεν.—**ἀλλὰ μένει** = μάλιστα ἔχει ἀκόμη ἰσχύν· ὁ ἀλλὰ ἐν τῷ διαλόγῳ ἔχει συνήθως παραχωρητικὴν ἐέννοιαν.

9. ἐκ τῶν ὁμολογουμένων = σύμφωνα πρὸς ὅσα ὠμολογήσαμεν.—**ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις** = αἱ σκέψεις δέ, ἄς σὺ λέγεις.—**μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα σκέμματα ἦ**· κατὰ παράλειψιν τοῦ ρήματος ὄρα.—**ὡς ἀληθῶς** = ἀληθέστατα, εἰς τὴν πραγματικότητα.—**σκέμμα** = σκέψις.—**ῥαδίως** = ἐπιπολαιῶς, μὲ ἐλαφρὰν τὴν καρδίαν.—**καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἂν** = καὶ τούτων, οἱ ἀνεβιώσκοντο γ' ἂν.—**ἀναβιώσκομαι** = ἀναζῶ· ἐδῶ μεταβ. = ἐπανεφέρω εἰς τὴν ζωὴν.—**οὐδενὶ ξὺν νῶ** = σὺν οὐδενὶ νῶ = ῥαδίως.—**ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ** = ὁ ὀρθὸς λόγος οὕτως ἐπιβάλλει· ὅτι δηλ. τὸ εὖ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, τοῦτο δὲ ὅτι ταῦτόν τῳ καλῶς καὶ δικαίως ζῆν.—**μὴ οὐδὲν**

ἄλλο σκεπτέον ἤ· ὡς ἀνωτέρω παρελείφθη τὸ ρῆμα **ὄρα**.—**καὶ αὐτοὶ=καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ** (δηλ. ἐγὼ καὶ οἱ φίλοι).—**ἐξάγοντες** = συνεργοῦντες εἰς τὴν ἐξαγωγήν, φυγάδουσίν μου.—**ἐξαγόμενοι ἀντὶ ἐξαγόμενος**, διότι μόνος ἐξαγόμενος θὰ ἦτο ὁ Σωκράτης.—**κἂν φαινόμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐργαζόμενοι** = καὶ ἐὰν φαινόμεθα, ὅτι αὐτὰ, ἃ ἐργαζόμεθα, εἰσὶν ἄδικα.—**μὴ οὐδέη ὑπολογίζεσθαι** κατὰ παράλειψιν, ὡς ἀνωτέρω τοῦ ρήματος **ὄρα** = (πρόσεχε), μήπως δὲν πρέπει νὰ λογαριάζωμεν.—**τί δρῶμεν** = τί χρὴ δρᾶν.—**πη** = εἰς κανὲν σημεῖον τοῦ λόγου μου.—**ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσαι σε πράττειν ταῦτα, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος**· ὑποκ. τοῦ πράττειν **ἐγὼ** = διότι ἐγὼ μεγάλην σημασίαν ἀποδίδω εἰς τὸ νὰ σὲ πείσω νὰ πράττω ταῦτα (νὰ σεβασθῶ δηλ. τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου) καὶ ὄχι παρὰ τὴν θέλησίν σου (νὰ τὰ πράττω).—**σοι** = κατὰ τὴν κρίσιν σου.—**ἦ** = ὅπως.—**μάλιστα** = ἀκριβῶς.

10. ἐκκεχυμένοι εἰσὶ = ἐκκέχυνται τῆς μνήμης = ἔχουν λησμονηθῆ.—**ἄρα** = ὡς φαίνεται.—**ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παιδῶν οὐδὲν διαφέροντες** = δὲν ἐνόησαμεν, ὅτι δὲν διαφέρομεν καθόλου ἀπὸ παιδιὰ (τὰ ὅποια ὅτι δέχονται τὴν μίαν στιγμὴν ἀρνοῦνται τὴν ἄλλην).—**παντὸς μᾶλλον** = περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο πρᾶγμα, ἀναντιρρήτως.—**ἡμῖν** = ὑφ' ἡμῶν.—**ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται· οἱ παλαιοὶ εἶχον τὴν γνώμην τοὺς μὲν φίλους εὖ, τοὺς δὲ ἐχθροὺς κακῶς ποιεῖν, ἢ ἄλλως τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δὲ ἐχθροὺς ἀνιᾶν**· μόνον ὁ Σωκράτης, πρωτοπόρος τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας τοῦ «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν..., καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς», ἤχηθῃ εἰς τὴν διατύπωσιν τοῦ ὑψηλοῦ ἠθικοῦ διδάγματος «οὐ δεῖ ἀνταδικεῖν ἀδικούμενον».—**ἀντικακουργέω** = ἀνταποδίδω τὸ κακόν.—**καθομολογέω** = παραδέχομαι.—**δόξα** = πεποιθήσις.—**οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ**· δηλ. μεταξὺ τῶν πρεσβυόντων τὸ «μὴ δεῖν μηδενὶ τρόπῳ μηδένα κακῶς ποιεῖν» καὶ τῶν ἀποδεχομένων τὸ «τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς κακῶς».—**οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή** = δὲν ὑπάρχει ὁμοφροσύνη, σύμπτωσις ἀντιλήψεων.—**κοινωνεῖς**· ἐνν. τῆς βουλῆς=συμμερίζεσαι τὰς ιδέας αὐτάς.—**ξυνδοκεῖ σοι** = συμφωνεῖς μὲ τὰς ιδέας αὐτάς.—**τῆς ἀρχῆς** = τῆς θεμελιώδους βάσεως τῆς συζητήσεως, δηλ. ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος κλπ.—**εἰ πῃ ἄλλη δέδοκται** = ἂν ἔχῃς ἄλλην τινὰ γνώμην.

—**δίκαια ὄντα**. συναπτόεν πρὸς τὸ ποιητέον ὡς ἐξῆς: ἃ ἂν τις ὁμολογήσῃ τῷ (= τινί), ἐπεὶ δίκαιά ἐστι, ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον;—**ἐξαπατητέον**· ἐνν. ἐν τούτοις.

11. ἐκ τούτων = συμφώνως πρὸς αὐτὰ (τὰ ὁμολογούμενα).—**ἄθρέω** = βλέπω μετὰ προχοχῆς, προσέχω,— **καὶ ταῦτα** = καὶ μάλιστα.—**οὓς ἤκιστα δεῖ**. δηλ. τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα. — **ἀποδιδράσκειν**· ἐπιφέρει τὴν πρότασιν **εἴθ' ὅπως δεῖ** (= οἰαδῆποτε ἄλλη λέξει) κλπ., διὰ τὴν μετριάσῃ τὴν κακὴν ἔννοιαν τοῦ ἀποδιδράσκειν, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο ἐπὶ δούλων.— **ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ... ἐπιστάντες ἔροινο**. αἱ μετοχαὶ δὲν συνδέονται, διότι τὸ **ἐλθόντες** διορίζει χρονικῶς τὸ **ἐπιστάντες**· τὸ δὲ **ἐπιστάντες** τὸ **ἔροινο**.— **τὸ κοινόν** = τὸ δημόσιον.—**ἄλλο τι**· ἐνν. διανοεῖ.—**εἶναι τὴν πόλιν καὶ μὴ ἀνατετράφθαι** = νὰ στέκῃ ὀρθία ἢ πόλις καὶ νὰ μὴ ἀνατραπῆ, νὰ διατηρηθῆ καὶ νὰ μὴ διαλυθῆ.— **γενόμεναι δίκαι** = ἐκδικασθεῖσαι δίκαι, αἱ ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων.— **ἄλλως τε καὶ** = καὶ μάλιστα... (μετὰ τινος εἰρωνείας διὰ τοὺς ρήτορας). Εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ καταργηθῆ νόμος τις κατὰ πρότασιν πολίτου, ὠρίζοντο ὑπὸ τῆς οἰκείας ἀρχῆς ῥήτορες συνήγοροι τοῦ νόμου, οἱ ὁποῖοι ἀγορεύοντες δημοσίᾳ ὑπεστήριζον αὐτὸν ἐνώπιον τῶν νομοθετῶν, ἀντικρούοντες τὰς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας τοῦ εἰσηγουμένου τὴν κατάργησιν αὐτοῦ πολίτου. Κατὰ τὴν δίκην λοιπὸν αὐτὴν τοῦ ὑπάρχοντος νόμου εἶναι εὐνόητον, ὅτι ἀνεπτύσσετο πολλὴ ρητορικὴ δεξιότητι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερίδων, τῆς κατηγορούσης καὶ τῆς ὑπεραπολογουμένης τοῦ νόμου.— **ἀπολλυμένου** = ὁ ὁποῖος κινδυνεύει νὰ καταλυθῆ.— **κυρία** = ἔγκυρος.— **ὅτι ἡδίκη γὰρ ἡμᾶς**. βραχυλογία· τὸ πλήρες : ὅτι ἐπεχειροῦμεν ἀπολέσαι τοὺς νόμους δικαίως· ἡδίκη γὰρ ἡμᾶς ἢ πόλις.

12. τί οὖν· ἐνν. ἐροῦμεν.—**ἡ**· ἐπίρρ.= ἀλήθεια; καὶ **ταῦτα**· ἀναφέρεται εἰς τὸ νόημα τῆς προτάσεως («ἡδίκη γάρ...»)· δηλ. ἂν κρίνης τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου δικαίαν, νὰ τὴν θεωρῆς ἔγκυρον καὶ σεβαστὴν, εἰ δὲ μὴ ἄκυρον καὶ ἐπομένως ἀξίαν καταφρονήσεως.— **φέρε γάρ**· ἐνν. **εἶπέ**= ἔλα λοιπὸν εἶπέ.— **ἐγκαλῶ τινί τι**= ἀποδίδω εἰς τινὰ κατηγορίαν διὰ τι.— **καὶ δι' ἡμῶν**. ὁ καὶ ἐπεξηγηματικός.— **φυτεύω**· ἢ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν φυτῶν=γεννῶ.— **τοῖς περὶ τοὺς γάμους** = οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται εἰς τοὺς γάμους, κανονίζουν τὰ τῶν γάμων· οἱ νό-

μοι οὔτοι δὲν ἦσαν ὑποχρεωτικοί, ἀλλ' ἀπλῶς ἐρρῦθμιζον τὰ τῶν γάμων, διὰ νὰ εἶναι ἔγκυροι καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ἐπακόλουθα αὐτῶν.— **τροφὴν καὶ παιδεῖαν** = τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνατροφήν· οἱ νόμοι οὔτοι ἦσαν μὲν ὑποχρεωτικοί, εἶναι ὅμως προφανές, ὅτι οὐδεὶς ἐλεύθερος Ἀθηναῖος πολίτης ἐξετέλει τὰ πρὸς τὰ τέκνα του καθήκοντα ὑπὸ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ νόμου· ἀλλ' ἐκ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ βουλήσεως.— **ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ**· διὰ τῆς πρώτης ἐδῆλουν οἱ ἀρχαῖοι ὀλόκληρον τὴν διανοητικὴν παιδεῖαν, διὰ τῆς δευτέρας δὲ τὴν σωματικὴν.— **εἶναί σοι τὸ δίκαιον ἐξ ἴσου** = ὅτι εἶναι ἐξ ἴσου κατανεμημένον τὸ δίκαιον εἰς σέ...=ὅτι ἔχεις τὰ ἴδια δικαιώματα.— **ἄρα** = τάχα, ὡς φαίνεται.— **ἢ οὕτως εἰ σοφός** = ἢ τόση εἶναι ἡ σοφία σου.— **ἐν μείζονι μοίρα** = ἐν μείζονι τιμῇ, εἰς θέσιν ἀνωτέραν.— **ὑπέικω** = ὑποτάσσομαι.— **χαλεπαίνω** = ὀργίζομαι.— **πειθῆιν· πειραῖσθαι· πείθῆιν** (δηλ. νὰ μεταβάλλῃ ἀντιλήψεις).— **ἡσυχίαν ἄγω** = ἡσυχάζω.— **ἡσυχίαν ἄγοντα** = ἀδιαμαρτυρήτως.— **ἐάν τε τύπτεσθαι... ἐάν τε δεῖσθαι**. ἐπεξήγησις τοῦ παθεῖν. — **δέομαι - δοῦμαι** = ρίπτομαι εἰς τὸ δεσμοπτήριον.— **ἐάν τε ἄγῃ**. ἀναφέρεται εἰς τὸ κατωτέρω ποιητέον ταῦτα.— **ὑπεικτέον· ὑπέικω**, ὅπερ ἐνταῦθα = ἀποφεύγω τὴν στράτευσιν.— **ἀναχωρῶ** = ὀπισθοχωρῶ.— **ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε** = ὅπως ἐπιβάλλει τὸ φυσικὸν δίκαιον.— **βιάζομαι** = μεταχειρίζομαι βίαια μέσα.— **ὄσιος** = ὁ σύμφωνος πρὸς τὸν θεῖον νόμον.

13. δρῶ τινά τι = κάμνω εἰς τινα κάτι (καλὸν ἢ κακόν, δίκαιον ἢ ἄδικον).— **τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι** = μὲ τὸ νὰ ἔχωμεν δώσει τὴν ἄδειαν.— **τῶν Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ**· συναπτέον πρὸς τὸ ἀνωτέρω τῷ ἐξουσίαν...— **ἐπειδὴν δοκιμασθῆ**· διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐγγραφῆ εἰς τὸ οἰκεῖον μητρώον ὁ Ἀθηναῖος ἐφηβος, ἔπρεπε προηγουμένως νὰ δοκιμασθῆ· ἔπρεπε δηλ. νὰ ὑποβληθοῦν εἰς ἔλεγχον τὰ οἰκογενειακὰ αὐτοῦ στοιχεῖα, ἵνα ἀποδειχθῆ ἂν προήρχετο ἐκ γνησίων Ἀθηναίων πολιτῶν.— **ᾧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν**· συναπτέον τῷ ἐξεῖναι... **ἀπιέναι**.— **καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων κλπ.** εἶναι διασάφησις τοῦ προαγορευόμεν ἐξεῖναι, δηλ. δὲν προηγόρευε μὲν νόμος τάνωτέρω, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀπηγόρευεν αὐτά, τ.ἔ. σιωπηρῶς ἐδίδετο ἡ ἄδεια νὰ ἀπέλθῃ ἐκ τῆς πόλεως πᾶς μὴ ἐπιδοκιμαζῶν τοὺς νόμους αὐτῆς.— **ὠμολογηκέναι ἔργῳ**· προσετέθη τὸ ἔργῳ, ἐπειδὴ συνήθως αἱ ὁμολογίαι γίνονται διὰ λόγου, ἐνῶ ἐδῶ

ἡ παραμονὴ εἰς τὴν πόλιν ἀποτελεῖ ἔμπρακτον ὁμολογίαν, ὅτι ἀρέσκουσιν εἰς αὐτὸν οἱ νόμοι.— **τριχῆ** = κατὰ τρεῖς τρόπους.— **γεννητῆς** = γεννήτωρ.— **προτιθέντων**· ἔνν. αἴρεσιν τοῦ πείθειν ἢ πείθεσθαι· ἡ μετοχὴ ἐναντιωματικὴ.

14. ἐνέξεσθαι· μετὰ παθ. σημασίας.— **ἐνέχομαί τινι** = καθίσταμαι ἔνοχος εἰς τι.— **οὐχ ἥμιστα** = μάλιστα.— **ἐν τοῖς μάλιστα** = ἐν τοῖς μάλιστα ἐνεξομένοις σὺ μάλιστα ἐνέξει = ἰδιαιτάτα.— **διὰ δὴ**· ἐννοεῖται : ἐν τοῖς μάλιστα ἐμὲ — **δὴ** = τάχα.— **καθάπτομαί τινος** = προσβάλλω τινά.— **τῶν ἄλλων... διαφερόντως** = διαφόρων τῶν ἄλλων, ὑπὲρ τοὺς ἄλλους.— **ὅτι μὴ** = εἰ μὴ.— **ἐπὶ θεωρίαν** = θεασόμενος τοὺς ἀγῶνας· ἐννοεῖ τοὺς ἀγῶνας τοὺς τελουμένους κυρίως κατὰ τὰ τέσσαρας μεγάλας πανελληνίους ἑορτὰς τῶν Ὀλυμπίων, Πυθίων, Ἰσθμίων, Νεμείων.— **εἰ μὴ ποι στρατευσόμενος**· ἴδε Ἀπολ. κεφ. 17.— **εἰδέναι** = ὥστε νὰ γνωρίσης.— **πολιτεύομαι**· ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ **πολιτεύω** = ζῶ ὡς πολίτης.— **ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι** = εἶχες τὸ δικαίωμα νὰ ὀρίσης διὰ τὸν ἑαυτὸν σου ὡς τιμωρίαν τὴν ἐξορίαν (ἴδε Ἀπολ. κεφ. 27).— **ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν** = ἐκαμάρωνες προσποιούμενος, ὅτι δὲν ἠγανάκτεις.— **ἐντρέπομαί τινος** = φροντίζω περὶ τινος.— **συντίθεμαι** = συμφωνῶ.— **ἄλλο τι** ἔνν. ποιεῖς.— **Λακεδαίμονα... Κρήτην**· ἦσαν καὶ αἱ δύο δωρικαὶ χῶραι ἔχουσαι τὸ αὐτὸ πολίτευμα καὶ τὰ αὐτὰ ἥθη. Ταύτας προέβαλλε συχνὰ ὁ Σωκρ. ὡς ὑποδείγματα εὐνομούμενων πόλεων.— **(ὅς) δὴ** = ὡς γνωστόν.— **ἐλάττω** = ἐλάττους ἀποδημίας.— **ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες**· ἔνν. ἐμμενεῖς.

15. οἱ ἐπιτήδειοι· οἱ ὁποῖοι ἐσκέφθησαν νὰ φυγαδεύσουν αὐτὸν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου.— **καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν** = καὶ θὰ ἐνισχύσης ὑπὲρ τῶν δικαστῶν (= πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν δικαστῶν) τὴν γνώμην τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ πιστεύουν, ὅτι ὀρθῶς ἐδίκασαν τὴν δίκην.— **(σφόδρα) που** = κατὰ τὴν γνώμην μου.— **τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες**· ἐρωτοῦν πάλιν οἱ νόμοι, ὡς νὰ ἔδωκεν ὁ Σωκράτης καταφατικὴν ἀπόκρισιν.— **ἄσχημον**· οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἀσχήμων = ἀπρεπής.— **τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα**· περίφρασις = ἡ πρᾶξις, ἡ διαγωγὴ τοῦ Σωκράτους.— **ἀπαίρω** = ξεσηκώνομαι, ἀναχωρῶ.— **ἐκεῖ γὰρ πλείστη ἀταξία**· οἱ Θετταλοὶ ἦσαν περιβόητοι ἐπὶ ἀπάτῃ καὶ ἀπιστίᾳ (πρβλ. τὸ

τοῦ Δημοσθ. Α' Ὀλυνθ., § 22), ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀκολασίᾳ.—**σκευὴν περιτίθειμαι** = ἐνδύομαι φόρεμα.—**διφθέρα**: εἶδος ἱματίου ἐκ δερμάτων ζώων.—**ἐνσκευάζομαι** = ἐνδύομαι, ἀλλάσσω φόρεμα.—**σχῆμα** = τὸ ἐξωτερικόν.—**μεταλλάσσω** = μεταβάλλω.—**ὑπέρχομαί τινα** = κολακεύω τινά.—**δουλεύω** = φέρομαι δουλικῶς.—**τί ποιῶν** ἐνν. βιώσει ἐν Θετταλίᾳ.—**ἡ εὐωχούμενος**: Οἱ Θεσσαλοὶ ἐφημίζοντο ὡς πολυφάγοι· ὁ Σωκράτης ἐπομένως διὰ τὰ μὴ τοὺς δυσαρσεστῆ καὶ τὰ εἶναι ἀνεκτός, ὤφειλε νὰ τοὺς μιμηθῆ συζητῶν μετ' αὐτῶν περὶ δείπνου μᾶλλον παρὰ περὶ ἐπιστήμης καὶ ἀρετῆς.—**ποῦ ἡμῖν ἔσονται** = τί θὰ γίνουσι παρακαλοῦμεν; **ἢ τοῦτο μὲν οὐ** ἐνν. πείσονται.—**αὐτοῦ** = ἐν αὐθα.—**εἶπερ γε χρῆ**— ἐνν. ἐπιμελήσεσθαι.

16. ἵνα εἰς Ἄδου ἐλθῶν ὅ,τι ἐνταῦθα ἐκρίθη ὡς δίκαιον καὶ ἄδικον, καὶ ἐκεῖ ὁμοίως θὰ κριθῆ, δηλ. τὸ ἀνταδικεῖν καὶ ἐπὶ τῆς γῆς θεωρεῖται ἄδικον καὶ εἰς τὸν Ἄδην ὁμοίως θὰ χαρακτηρίζεται.—**τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν** Ἀπολ. κερ. 32.—**ἐνθάδε** = ἐν τῇ γῆ, ἐν τῷ παρόντι βίῳ.—**σοί** ἢ δοτ. συναπτέα τῷ ἄμεινον κλπ. καὶ οὐχὶ τῷ φαίνεται.—**ἄμεινον** τοῦ ἐγκαταμεῖναι καὶ ἀποθανεῖν.

17. κορυβαντιῶντες οἱ Κορύβαντες ἦσαν ἱερεῖς τῆς θεᾶς Κυβέλης τῆς μητρὸς τῶν θεῶν, ἡ ὁποία ἦτο θεοποιηθεῖσα ἡ γῆ. Ἐλατρεύετο δὲ αὕτη εἰς Μ. Ἀσίαν καὶ μάλιστα εἰς τὴν Φρυγίαν, ὅπουθεν ἡ λατρεία τῆς διεδόθη εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Οἱ Κορύβαντες λοιπὸν οὗτοι ἐτέλουν τὰ τῆς λατρείας τῆς θεᾶς χορεύοντες μανιωδῶς, ὡς οἱ δερβίσαι τῶν μωαμεθανῶν, ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν αὐλῶν καὶ ἄλλων μουσικῶν ὀργάνων καὶ ἐκβάλλοντες ἀγρίας κραυγὰς καὶ ποικιλοτρόπως παραφερόμενοι. Οἱ ἦχοι οὗτοι καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιδράσεως παρέμενον καὶ ἐβόμβουν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰ ὠτά των, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ ἀκούσουν ἄλλο τι.—**ἡχῆ** = ἡχώ.—**ἴσα γε τὰ νῦν ἔμοι δοκοῦντα** = κατὰ τὴν γνώμην τουλάχιστον, τὴν ὁποίαν ἔχω τώρα.—**πλέον ποιῶ** — κατορθώνω.—**καὶ πράττωμεν ταύτη** = καὶ ἅς κάμωμεν ἔτσι, ἅς ἀκολουθήσωμεν αὐτὴν τὴν γραμμὴν.—**ὑφηγοῦμαι** = ὑποδεικνύω.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΚΡΙΤΩΝ	σελ. 5 -	36
1. Είσαγωγή	»	5
2. Κείμενον	» 7 -	23
3. Έρμηνευτικά σημειώσεις	» 25 -	36

Έκδοση ΚΑ', 1974.

Σύμβασις: 2691/12-4-74

0020643901

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

